

Áðrenn tit keypa »typuhús«:

Kannið eftir, um húsini eru innrættað til tykkara endamál

Tá ið fólk fyrr í tíðini skuldu fæa sér eini hús, var manna-göngdin ofta tann, at tey vendu sær til ein ella annan teknikan mann — tað kundi vera ein timburmaður ella ein annar handverkari, ið hevði skil á hesum. Í dag, har lógin krevur alt meira av eini húsatekning, er hetta arbeiðið meira og meira farið yvir til serfrøingar á hesum økinum, so sum byggitrøingar og arkitektar.

Fyrr var tað eisini vanligt, at tað so gott sum einans vóru føroyskir handverkjarar, ið bygdu hesi hús. Í dag hevur tað lídna, útlenska »typuhús« vundið alt meira upp á seg, soleiðis at vit í dag flýta hús, har ið handverkaragreinir so sum timburarbeiði, snikkara-, vvs-, el-, malaraarbeiði og gólválegging alt meira verður gjørt av monstørum, ið koma úttanifrá.

Smáir broytingar-møguleikar

Tað vil so siga, at meðan vit áður høvdu ein móguleika at ávirka, hvussu ið húsini skuldu siggja út, hava vit — á typuhúsinum — í dag litla og onga ávirkan á hetta, kanska bert at flyta ein vegg ella at seta eitt wc afturat onkrastaðni. Hetta er tað, tú fært loyvi til at broyta uppá frumtyppuna, og henda »møguleika« gera seljarnir ofta nógv burturúr í lýsingum í bløðunum. Hvussu húsini eru uppbygd, og hvussu sniðið á teimum er, hevur tú onga ávirkan á.

Hoast og veit, at tað finnst nokur føroysk typuhúsvirki, so verður enn nógv tann størsti parturin innfluttur. Og av tí at keyparin sjáldan hevur annan móguleika at meta hesi hús eftir úttan ígjøgnum brochurur (í Danmark t.d. hevur man móguleika at siggja hús ið á eini framsýningi), er tað av alstórum týðningi at keyparin, áðrenn hann bindur seg til eitt húsakeyp, ger sær greitt, hvat ið tað er, hann ynskir, og hvat ið tað er, hann serliga skal ansa eftir, um hann ikki skal verða við sviðið soð, eftir at húsini eru komin upp at standa.

Tað eru hesi viðurskipti, og í hesari greinini ætli mær at lýsa nærri og tí fari eg at halda meg bert til tey útlenska typuhúsini í hesari sýftu.

Krøv og ynski

Áðrenn farið verður undir at

velja eini hús burtur úr tí stóra úrvalinum á marknaðinum, eigur keyparin tí at leggja sær í geyma nokur heilt nágreinlig krøv og ynski. Av tí at familjan og krøv hennara er tað natúrliga stóðið undir valinum av einum typuhúsi, fari eg at nýta hana sum grund undir hesi metan. Eitt nýtt hús skal gjarna nýtast í eitt áramál, og eigur tí at hava eina stöð og eina innrætting, so familjan fær móguleika fyri at liva tað lívið, hon ynskir, bæði í dag og í framtíðini.

Hesi krøv verða sett eftir hvussu nógvir limir, ið eru í familjuni, hvørji krøv og hvønn áhuga tey hava. Familjan kann bæði vaksa og minka, alt eftir um tað koma fleiri børn, ella um hesi flyta heimanifrá. Eisini broytast hesi krøv, so hvørt sum familjulimirnir gerast eldri. Meðan krøvini hjá børnunum broytast, so hvørt tey vaksa, broytast krøvini hjá teimum vaksnu ikki so nógv í sama mun. Men tá ið t.d. húsmóðurin fer út at arbeiða, ella hinvegin, heldur upp at arbeiða úti, broytast krøvini hareftir.

Ti hevur tað stóran týðning, at man ger sær greitt í so goðari tíð sum móguligt, at man skilur ímillum tey ynski, ið kunnu uppfyllast seinni, og tey, ið ikki, ella ógvuliga tvørliga, kunnu uppfyllast. Pláss hevur tí stór týðning enn lutir (vaskimaskinur, frystarar, fäst skáp o.a.), tí teir kann man fæa sær seinni, um bara tað er pláss nokk og tær neyðugu installatiónirnar eru til taks.

Krøvini broytast

Krøvini til familjuna eru eisini í støðugari broytni, sum er ein avleiðing av tí sosiala, tekniska og figgjarliga útviklinginum. Vit fæa betri ráð og nógvir lutir gerast alt biligari og tí fæa vit fleiri av teimum. Vit fæa meira frittíð, arbeiðstíðin verður niðurstøtt alt meira og vit verða meira í heiminum, og av hesum vaksa krøvini til frittíðartriv og vertsskap. Vit verða alt meira skúlað. Arbeidsmarknaðurin krevur alt hægri útbúgvið fólk og nógv fæa sær tí t.d. eina eftirútbúgving. Hetta setur krøv til pláss og ljóðbjálvan. Vit fæa meira mekanikk. Talið á undirhaldstólum, tekniskum hjálptólum og bilum veksir. Hetta krevur eisini betri ljóðbjálvan.

Henda støðuga broytnin í familjunnarstrinum og samfelagnum verður ofta

gloymd, tá ið familjan velur sær eini hús, av tí at valið ofta er grunda á galdandi umstøður. Hetta kann gera, at hús ið innan fyri eitt stutt áramál ikki uppfyllir krøvini hjá familjuni longur, og at tey tí innan fyri nokur fæa ikki vera nøgd við tey, og at húsini harafturvera, um tey t.d. ynskja at sleppa sær av við tey aftur.

Gevið tykkum far um hús ið, áðrenn tit byggja ella keypa

Áðrenn avgerðin tí verður tikin til eitt húsakeyp, eigur man at royna at fryggykla sær, hvussu húsini vera at búgva í. Fryggykla tær, hvussu tað verður at arbeiða í køkinum, ger tær nakrar skitsur yvir, hvussu ið hann best kann innrættað og hini rúminu eru innrættað.

Rokna ikki við at alt »nokk lagar seg«, tí tað ger tað sjáldan, og tá er tað oftast ov seint at broyta nakki!

Í køkinum t.d. kann man rokna við at gera mat, kanska restina av livinum, so tað er vert at nýta nakrar latur uppá at ganga hann væl ígjøgnum.

Hugs ið eisini um baðirúmið, um tað er stórt nokk og um tað er lætt at gera reint!

Leggið til merkis í hvørjari hædd vindeygini sita t.d. í stovuni, tí hetta hevur ávirkan á innrættingina av henni!

Leggið til merkis hvussu vindeygini ganga. Hetta hevur ávirkan á hvussu lott tey eru at gera rein. Kannið

eftir úr hvørjum tilfari innveggirnir eru gjørdir. Hetta hevur ávirkan á ljóðsambandið millum rúmini og móguleikan at hanga lutir upp á veggir.

Tað er tó ikki alt man kann lesa sær til úr eini brochuru, t.d. er tað ikki móguligt at siggja, hvussu snikkaraarbeiði og onnur handverksarbeiði verða úr hondum greidd, og tað er heldur ikki móguligt at siggja, um húsini fara at leka, trekkja ella at fáa aðrar skaðar. Hesi viðurskipti eigur man at spyrja seg fyri um hjá seljaranum og síðani at ráðfæra seg við ein úttanvaldaðan, byggitknan mann, soleiðis at hetta verður avklárað.

Kannið onnur hús

Men, er tað t.d. móguleiki fyri at sleppa at siggja eini líknandi hús, t.d. hjá einum øðrum keypara, so takið endiliga av hesum tilboðnum og brúka eina góða løtu til at ganga hesi húsini ígjøgnum og spyrj eigarann, hvussu hann er nøgdur við húsini, og serliga, hvat ið hann er ónøgdur við.

Hyggið eftir hvussu hurðar og vindeygur eru gjørd og hvussu tey ganga, um tey eru lætt at lata upp og aftur og um rammurnar til t.d. vindeygjuni eru nógv sterkar (termoruturir toir ikki, at ramman er ov slivandi).

Leggið til merkis, hvussu snikkaraarbeiðið yvirhøvar er gjørt, hvussu træið er samlað, um kantlistar og tilikt er í lagi. Og ansið serliga eftir, um somevndar skjótihurðar — altanhurðar — eru tættar og um tær trekkja.

Leggið eisini til merkis, um tað hoyrist væl ímillum rúmini, tí tá er veggkonstruk-

húsa-teigur

v/ Bjarki Højgaard
möbla- og innrættingar ark.

tiónin ikki nóg goð. Lurtið eisini eftir, um oljufryið hoyrist t.d. úr stovuni ella kømunum.

Í Føroyum er tað av stórum týðningi at klæðningurin stendur imóti tí nógv vindinum og regninum. Tí, sjálvt um eitt húslag roynist væl í Danmark, er tað ikki víst, at tað eisini roynist væl í Føroyum. Tí hevur tað stóran týðning at fáa upplýst úr hvørjum tilfari útveggjurn og takið eru gjørd úr, um tey eru nógv væl isolerað o.s.fr.

Tá ið alt hetta liggur klárt og greitt, er eftir at velja sjálvt hús ið. Tey kunnu bytast upp í fylgjandi bólkar:

1-hæddað hús við ella úttan kjallara, hús við forskotnum hæddum og 2-hæddað hús við ella úttan loft.

2-hæddað hús ið

2-hæddað hús ið hevur tann fyrirum, at sovikømrini kunnu leggjast ovast í bygninginum, soleiðis at tað ikki sæst inn. Man fær væl av pláss, so man kann leggja nokur rúm av til frittíðartriv og annað, og tað ber væl til at byta hús ið meira upp, t.d. í barnakømur og kømur til tey vaksnu. Útsýnið úr húsinum verður eisini betri, um tað t.d. liggur millum nógv onnur, og um loftið verður innrættað, fær man uppáftur fleiri innrætningarmøguleikar — t.d. gestakømur ella ein hugnaligan »skála« við skráveggjum. Høvuðsmeinhugin við einum slíkum hús um verða tær nógvu trappurnar.

Í tí næstu greinini fari eg meira nágreiniliga at ganga hetta húslag ið ígjøgnum, hvat viðvikur uppbygging og tilfari.

